

מאת אורי אבנרי

23 - 19 במרץ 1972

סינימה בלאש ובלשים פרטיים

בשעות האחרונות של כנס-הקייץ, לפני צאת הכנסת לפגרה, קרה נס: הכנסת קיבלה פה-אחד, בתמיכת המערך והימין, כמה הסתייגויות של סיעתנו להצעת חוק שכבר עברה בוועדה. הצעת-החוק לא היתה פוליטית, והסתייגויותינו היו הגיוניות. העובדה שלמרות זאת היה זה מאורע יוצא-דופן, שהביא בעיקבותיו ברכות ולחיצות-יד, מלמדת הרבה על שיטות עבודתה של הכנסת.

הצעת-החוק, שהובאה לקריאה שנייה ושלישית, באה להסדיר, במעם הראשונה, את עבודתם של חוקי-רים פרטיים ומנהלי שרותי-שמירה. לא מכבר גילו חוקרי "העולם הזה" פרשה המעוררת סמיקות חמורים. מסתבר כי מישרד מסויים, העוסק בבלשות פרטיות ובשרותי-שמירה גם יחד, סיפק ללקוח, במיסגרת פעולתו הבלשית, מיסמך חלקות-ממוי-סד שבו הוא מפעיל שרותי-שמירה. הסתייגותנו שנתקבלה אומרת: "אדם או מוסד, המקיימים שרותי-שמירה במישרד או במיפעל, לא יקב-לו על עצמם, במישרין או בעקיפין, לנהל חקירה פרטית הנוגעת לאותו מישרד או מיפעל, ולא ישתמשו לצורך כל חקירה שהיא במיסמכים המצויים באותו מישרד או מיפעל."

המפר איסור זה ייענש, לפי הסתייגות אחרת שלנו שנתקבלה, במאסר של שנה אחת או בקנס של עשרת אלפים ל"י. היה זה מיקרה נדיר שבו חברי-הכנסת לא רק הקשינו בדריכות לדברי-ההנמקה, אלא גם שוכנעו והצי-ביעו בהתאם להשקפתם, ללא לחץ סיעתי. אפשר היה לחשוב שהגיעו ימי המשיח.

הדבר קרה למרות שהשמעתי, בראשית הוויכוח, דברים חריפים על המצב שהשתרר במדינה, בשטח השמירה על שלום הציבור: **אורי אבנרי**: המשטרה של מדינת-ישראל נמצאת במצב של הידרדרות גוברת והולכת, ואין זה מוגזם לומר שבתחומים רבים פשטה המשטרה את הרגל. יש תחומים נרחבים של עולם הפשע, ושל החיים בארץ בכלל, שבהם איכרה המישטרה חלקית או סופית את שליטתה. די להזכיר את נחשול ההצתות, שפשט בארץ, ואשר רק השבוע בא לידי גילוי חריף נוסף בהצתה שבוצעה בביתו של הרב שלמה גורן, אחרי שורה ארוכה של מעשי-הצתה במערכות-ציבוריים, במוסדות-ציבוריים, במועדונים ו-בבתיהם הפרטיים של אנשי-ציבור. אף באחד מהם לא הצליחה המשטרה להביא את המבצעים לדיון, למרות שהמישטרה סבורה שהיא יודעת מי המבצעים. כל חיי הלילה במדינה הפקר לעולם התחתון. כמעט לא נותר מועדון-לילה בערים הגדולות שאיננו תחת שליטתו של העולם התחתון. ושבו לא שורצים סיפוסים של העולם התחתון. שורצות בארץ כנופיות-פשעה ידועות, העוסקות ברצח, בשוד מזויין, בהצתות, בפשיעה מסוגים שונים, חבריהן ידועים למשטרה, ואין בידי המשטרה להושיע, לתבוע לדין, להביא להרשעה, אלא במקרים יוצאים מן הכלל, כאשר הודות לאומץ-לבם של שוטרים ואזרחים, ובעזרת מול רב, נתפס הפושע תוך כדי מעשה. כפי שקרה בשוד הבנק בראשון-לציון. אולם מאות מעשי-הצתה ומעשי-שוד, ועשרות מקרי רצח, נשארים ללא הרשעה בדין. **במצב זה, אדוני היושב-ראש, נולד הצורך החמור באירגוני-מישטרה פרטיים.** וזהו מה שקורה עכשיו בארץ: העברת הדרגתית של תפקודי המישטרה של המדינה לידי אירגוני-מישטרה פרטיים. תופעה זו היא הרקע לחוק זה.

הברות בטוחה אינן סומכות עוד על המישטרה. לא מבחינת גילוי פשעים ופושעים, ולא מבחינת השמירה על מוסדות מבוטחים. יש היום שמוסדות - ואני שייך לאחד מהם - אינם יכולים לזכות בביטוח, אלא אם כן הם מתחייבים להחזיק שמירה פרטית מזויינת, 24 שעות ביממה. זהו תנאי של חברות-הביטוח, שבלעדיו אין הן מוכנות לבטח היום מקומות רבים. הרקע הזה טעון בוודאי מחשבה רבה בבית-המחוקקים, האחראי לביטחון הציבור. אבל הוא גם טומן בחובו סכנות מסוג אחר.

עסקי השמירה ועסקי החקירה גדלים בארץ בקצב מהיר, גדלו לאירגוני-ענק, המעסיקים מאות עובדים. אלה אינם עוד מישרדים פרטיים וקטנים, כפי שחושבים קוראי הרומנים הבלשיים מחוץ-לארץ. מדובר על מנגנונים-ה-מעסיקים מאות חוקרים ושומרים, שיש להם ארכיונים ענקיים, והמצויידיים בצידוד אלקטרוני מתוחכם. כאשר זה נמצא בידיים פרטיות, מתעוררות שאלות המורות, שרק על חלק מהן עונה החוק הזה.

כשאבא אבן

מסכים עימונו...

אבא אבן הוא, אולי, האדם היחידי בממשלה שזה תענוג אינטלקטואלי להתווכח עימו. בוויכוח כזה יש מקום להומור והלחיצות, שאינו אפשרי בוויכוח עם שום שר אחר, ובוודאי לא עם ראש-הממשלה.

כפי שסיפרתי בשבוע שעבר, פתחתי את נאומי על מישרד-החוץ בצירוף-יחד של פסוקים שונים מנאומו של אבא אבן, בדרך של טכסיס ריטורי. השבוע ענה אבן, והודיע שהוא מסכים בלב שלם לחלק אחד של נאומי: אותו חלק שהיה מורכב מציטוט דבריו שלו.

- בתום הוויכוח, הצענו את הצעת-הסיכום הבאה, שנדחתה - כמובן - פה אחד:
- (1) הכנסת מגנה את התגובות השליליות הנחפזות של הממשלה ומישרד-החוץ על יוזמת המלך חוסיין. התגובות אלה הצטרפה ממשלת ישראל למחרת-הי-חמה שבעולם הערבי, והפגנית מחדש את עמדתה השלילית הנוקשה כלפי כל יוזמה חדשה במרחב.
 - (2) הכנסת מגנה את ההתעלמות הגמורה של הממשלה ומישרד-החוץ מקיומה ומזכויותיה הלאומיות של האומה הפלסטינית, המבקילה להתעלמות היסודות הקיצוניים באומה הפלסטינית מקיומה ומזכויותיה של האומה הישראלית. הכרת המלך חוסיין באומה הפלסטינית מבליטה מחדש מחדל ישראל זה.
 - (3) הכנסת קוראת לממשלה להצהיר לאלתר שיש ראל מוכנה להחזיר את השטחים המוחזקים תמורת שלום וביטחון, וזאת בצורה שתאפשר לתושבי שטחים אלה לקבוע בעצמם, בדרך דמוקרטית חופשית, מה יהיה עתיד המימשל ותמיכתו בהם.
 - (4) הכנסת קובעת שיש צורך בחקמת מיניסטריון מיוחד, שיהיה מופקד על כל מערכת החיחסים בין ישראל והעולם הערבי, ושבו ירכזו מיטב המומחים לנושאים הקשורים בהשגת השלום בין ישראל ועמי ערב. היעדר מישרד כזה, בראשות שר בכיר, מהווה מיכ-שול בדרך לתיכנון ולפיתוח יוזמות ישראליות במרחב.

התקוממות זו היא המשך ישיר ומפואר לאותה רוח, שהקימה לנו את המצבה המוסרית-שמה - שיח לוחמים. אותם אנשים עצמם, בני-משיקים, חילאים, חיללי יחי-דוד קרבינות, שביטאו את הרוח ההומאנית של מיסב לוחמי צה"ל במלחמת ששת הימים - מתקוממים עכשיו נגד מעשים אלה. וזהו גם התקוממות של השכל הישר. אני קורא את הדברים שאמרו אנשי-הקייבוצים בפגישה עם אלוף הפיר קוד, אריאל שרון, ומדקדק לעין פסוק אחד: "אנו רוצים בשכנים ליד בתנינו, ולא באוייבים." קשה לתאר קביעה יותר פשוטה ויותר הגיונית מזו. בשבילים אין זו שאלה מופשטת, ולא שאלה של מדיניות עליונה, אין זו גם שאלה של מוסר בלבד. וזהו קודם כל שאלה מעשית: אנו גרים בשכנות עם הערבים האלה, והיום הממשלה הוספת אותם, במעשיה, לאוייבים בנפש. ומבחינה זו בני נירעונו וברם-ישום וכל שרשרת היישובים המפוארים האלה, מסמלים

הוויכוח השנתי על מישרד-החקלאות הוא, בדרך כלל, משעמם. השנה התלטה יותר. לפני שהגיע תורנו, נאם שמואל תמיר נאום שח-צני נגד אנשי הקייבוצים בדרום, שמחו נגד מעשי החתי-נחלות והנישול ברצועת-עזה ובפיתחת-ריפח. קמתי מייד אחריו, והשבתי לו תשובה חריפה: **אורי אבנרי**: כאשר התכוננתי לוויכוח זה, היתה לי בחירה בין שני נושאים, ששניהם המורים בעיני: האחד - הרעלת מימי הכנרת; השני - הרעלת בארות השלום. ההחלטתי לייחד את דברי לנושא השני.

התנחלות בלי מתנחלים

כבוד השר הביא לכנסת תוכנית להקמת שבעה יישובים חדשים בשטחים המוחזקים בשנה הקרובה, אחרי הקמתם של 7-8 יישובים בשטחים המוחזקים בשנה שעברה. **כשכיר מה, אדוני השר? מהו השיקול המכריע?**

האם יש חקלאים, שחשר להם מקום להתיישבות? בדברי השר עצמו נאמר שברוב היישובים החדשים, יש מהסור משועע כוח-אדם, שמיספר החברים בהם - קייבוצים כמו במושבים - איננו מגיע למינימום ההכרחי, שאפשר יהיה לקיים את היישובים מבחינה כלכלית וחברתית - והכוונה ליישובים שבשטחים המוחזקים. מקימים יישובים ללא מתנחלים? **התנח"ל לווית ללא מתנחלים, וכל תנועת ארץ-ישראל הגרונה וחשומה, ככנסת ומחוצה לה, אין ככוי חה לגיים אפילו מתיישב אחד.**

מתיישבים אין, האם דרושה תוצרת חקלאית? לא! האם היישובים האלה הוקמו לצורך זה? ודאי שלא! פעולת ההתיישבות של כבוד השר בשטחים המוחזקים מודרכת כל-כולה למטרה אחת - ליצור עובדות מוגמר

פאשיזם במהדורת כיס

בועיר אנפני את כל גורלנו בארץ זו, בודנו חיים בשכנות עם העם השני, בודנו מעוניינים בשכנים, וזא באוייבים. בודנו צריכים להתי קומם נגד מעשים ההופכים שכנים לאוייבים, או המנציחים את איבת האוייבים, כמקום לקרב אותם וזהפכם לשותפים, לשכנים ולדריי-רים.

אדוני היושב ראש, יש אבסורד מיפלצתי ושחצנות מתיירת בדברים ששמענו נגד אנשי קייבוצי השומר-הצעיר. על ידיעות אפשר להתווכח. במדינה דמוקרטית, כולנו שווים בזכותנו להביע דיעות. אבל אם אני שתוחכ עם ידיעותיו של אדם היושב על הספי, יוסי-ים ולילה-לילה, ודיעותיו שונות מדיעותי, אני אתייחס אליו בכבוד. יש מיסקל מוסרי מסויים לקולו. והנה קמים כאן אנשים ובשחצנות, בהסתה פשיסטית, בסגנון המתועב והכור לנו משנות ה-30, הם מדברים על התבוסתנים והבוגדים היושבים על גבול סיני ועזה, וזדה בהרצליה פיתוח - סמל לפטריוטיזם ישראלי; צריח בקייבוץ מוד עזה, מוד האץ יונם, מוד רפיח - סמל הבוגדרות ותבוי-סתנות.

ראינו לא פעם פושטי-רגל פוליטיים, שמונים לעלות על סוס הפטריוטיזם המזויף, כדי להציל את עצמם ולהגיע לאיזה יעד עלוב, וכבר אמר הד"ר ג'נסון בבעתו: הפטריוטיזם הוא המיסל האחרון של הנוכל. וזהו פאשיזם במהדורת כיס, פאשיזם הראוי לתיעוב.

רות, עלימנת לספח שטחים, בניגוד להצהרת ממשלת ישראל, שהיא מוכנה לנהל משאומתן על כל השטחים, בלי יוצא מן הכלל. **מי יבדל להתייחס ברצינות להצהרה כזו? בעצם פעולת ההתיישבות מכריזה ממשלת ישראל בפני העולם כולו: אני משקרת, אין לי כל כוונה להחזיר את השטחים, שבהם אני מארגנת התנחלות!** שהרי לא הלכים להקים התנחלויות למען מתנחלים שיהיו מחר אורחי ירון, או מדינת פלסטין, או סוריה. לא על כך מוציאים את המשאבים העצומים, המבזבזים על ההתיישבות זו, משאבים הנגולים מהמתיישבים במדינה, בשעה ששטחים עצומים עומדים שוממים וריקים בתוך גבולות ישראל; משאבים הנגולים מבני הארץ המשוועים לשיכון.

שננים, לא אוייבים!

נגד מדיניות זו, אדוני השר, קמו אנשים שאינני מהסס להגדירם כשייכים למחנה האנושי הטוב ביותר במדינה. המחנה יכולה להתפאר בהתקוממות זו, שאנו עדים על כוונת האחרון בקרב קייבוצי השומר הצעיר לאורך גבול הדרום, התקוממות המופר, והתקוממות השכני הישר. מבחינה מוסרית - אנשים אלה, מיטב המתיישבים, מיטב החיילים, מתקוממים נגד מעשים שהם ראו בעיניהם, מעשים של נישול, גירוש, פיצוץ בתים, סתימת בארות.